

bedring af behandlingen af klagesager på dette område.

Der foreslås oprettet lokale psykiatriske indsigtssnævne, som skal føre tilsyn med forholdene på de psykiatriske lukkede afdelinger og behandle klager over den psykiatriske behandling samt over forholdene i øvrigt. Beslutninger om anvendelse af tvang skal behandles af indsigtssnævnene inden for snævre tidsfrister. Indsigtssnævnets afgørelser kan indklages for Det Psykiatriske Landsnævn.

Til grund for lovforslaget ligger betænkning nr. 1068/86 om tvang i psykiatrien, betænkning nr. 1109/87 om udformningen af en ny lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien, bemærkningerne fra 1. behandling af forslag til lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien (L 45), folketingsåret 1987-88, 1. samling, (se Folketingstidende 1987-88, 1. samling, forhandlingerne sp. 774, 788 og 2079 samt tillæg A sp. 963) samt de bilag, som Retsudvalget har modtaget under behandlingen af L 45.

I de senere år har der flere gange i Folketinget været rejst spørgsmål om behovet for en revision af sindssygelovgivningen.

Den 25. maj 1982 vedtog Folketinget et forslag til folketingsbeslutning, hvorefter regeringen opfordredes til at undersøge behovet for en revision af lov nr. 118 af 13. april 1938 med senere ændringer om sindssyge personers hospitalsophold (se Folketingstidende 1981-82, forhandlingerne sp. 4087, 7345 og 8243 samt tillæg A sp. 4121, tillæg B sp. 1143 og tillæg C sp. 547).

Under en forespørgselsdebat den 3. februar 1983 drøftede Folketinget på ny de retssikkerhedsmæssige spørgsmål på det psykiatriske område, og der var i Folketinget bred tilslutning til justitsministerens tilkendegivelse om at ville nedsætte et udvalg med henblik på en revision af sindssygelovgivningen (se Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 5394-5454).

Det nedsatte udvalg har afgivet tre betænkninger.

I november 1983 afgav udvalget sin første delbetænkning, hvori spørgsmålet om registrering af tvangsendlæggelser i Det Centrale Kriminalregister behandlede. I kommissoriet var udvalget blevet anmodet om at behandle dette spørgsmål forlods. På baggrund af udvalgets anbefaling er politiet siden maj 1985 ophørt med at registrere tvangsendlæggelser i Det Centrale Kriminalregister, og tidligere registrerede oplysninger herom er slettet.

I februar 1986 afgav udvalget en principbetænkning om tvang i psykiatrien (betænkning nr. 1068/1986). Justitsministeriet udsendte betænkningen til høring hos en række myndigheder og organisationer, og udvalget har modtaget svarene til brug

for udvalgets afsluttende arbejde. I april 1987 har udvalget herefter afsluttet sit arbejde med afgivelsen af betænkning nr. 1109/1987 vedrørende udformningen af en ny lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien.

L 45 byggede på udvalgets to seneste betænkninger og på det lovudkast, der var indeholdt i betænkning nr. 1109/1987, og som der i udvalget var enighed om bortset fra enkelte punkter vedrørende patientrettigheder og klageadgang, hvor udvalget delte sig i et flertal og et mindretal.

Det foreliggende lovforslag bygger dels på de foranævnte betænkninger og dels på den lange række kritiske bemærkninger, som Retsudvalget blev gjort bekendt med under udvalgsbehandlingen af L 45.

Der var tre vigtige områder, som forskellige faggrupper og interesseorganisationer pegede på. Det ene område var patientrettigheder, fysiske rammer og det offentliges forpligtelse til at give en hensigtsmæssig behandling. Det andet område var spørgsmålet om udvidelse af mulighederne for anvendelse af tvang i forhold til 1938-loven – eller som betænkning nr. 1068/1986 skriver: en kodificering af gældende retstilstande, hvor ca. 20-30 pct. af tvangsendlæggelserne ikke er lovmedholdelige. Det tredje kritiske punkt var manglen på en afstandstagen fra anvendelse af tvang og et incitament til bekæmpelse af anvendelse af tvang i psykiatrien.

Det foreliggende lovforslag er nok bygget op over L 45, men er ændret i overensstemmelse med de synspunkter, som forslagsstillerne har ment ville give loven en udformning, så den vil være en forbedring for den psykiatriske behandling og en større retsgaranti for patienterne.

Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Det psykiatriske sygehusvæsen og øvrige behandlingstilbud er henlagt til amtskommunerne m.fl. Der er inden for de seneste år sket en udvikling inden for den etablerede psykiatri væk fra de store hospitaler over til mindre enheder, forebyggende arbejde og distriktskykiatri. Imidlertid har der også i den senere tid været forskellige situationer, som viser, at den svageste gruppe, nemlig den gruppe patienter, som er sværest at hjælpe, og som oftest bliver udsat for tvangssituationer, bliver nedprioriteret til fordel for den større gruppe, som har en større selvfunktion. Det gælder såvel under indlæggelsen som i udskrivningssituationen.

Lovforslaget betyder, at der inden for sygehusvæsenet må ske en omprioritering til fordel for denne svageste gruppe i psykiatrien. Anvendelse af tvangsforanstaltninger er forpligtende således, at samfun-